

SOPTSESE BEETNEHBONGKEN BÏJRE

-vaajestimmieteeste juktie vuhtsije
soptsestimmienvuekiem goerehtalledh

SOPTSESE BEETNEHBONGKEN BÏJRE

- vaajestimmieteeste juktie vuhtsije soptsestimmievuekiem¹ goerehtalledh

Sønsterud/Hoff leah jarkoestamme jïh sjïehtesjamme – 2012

(Låhkoe skïereden 2012)

*Originaale Van Zaalen & Wingelman, gærjeste
«Broddelen, Een (on)begrepen stoornis», 2009*

Jarkoestamme åarjelsaemien gielese:

Ellen Bull Jonassen jïh Ajlin Jonassen Kråik

Sjïehtedamme åarjelsaemien gielese:

Aasta Joma Granefjell, 2025

Almetjen nomme: _____

Reakedsbiejjie: _____

Teesteåvtehke: _____

Tjïrrehtimmiebijjie: _____

¹ Løpsk tale

Bihkedimmie teesteåvtehkasse:

«Sijhtem soptsesem dutnjien soptsestidh. Mænngan manne gaervies soptsesem lohkedh, edtjh seamma soptsesem vaajestidh dan veelelaakan gåarede. Ij mov luhpie datnem viehkiehtidh. Gosse leam gaervies, sijhtem dutnjien væhtam vedtedh. Dellie dov vaaroo dam seamma soptsesem munnjien soptsestidh».

Jis almetje vuesehte satne lea bihkedimmiem guarkeme, edtjh aelkedh soptsesem lohkedh. Jis almetje ij leah guarkeme, vedtieh jienebh tjjelkestimmieh, sjaavnjoen mietie, goske almetje vuekiem guarkoe.

(Digitaale auditijve/audiovisuelle baantedimmie aalka dallatjinie teesteåvtehke aalka lohkedh.)

Lohkemeteekste:

Lij gaaloes biejjie rahkan. Nyjsenæjja sov eevre orre bijlem bovrejarngeve vuejjeji. Dïhte edtji golme voelph gaskebeajjan utnedh mænngan. Dïhte lij dejtie dåajvoehtamme italijen beapmoem jurjiehtidh, mij lea dïhte beapmoe maam lea væjkalommes darjodh. Mearan lij bovrerne altese beetnehbongke veaskoen sistie gahtji, men idtji dam vueptesth. Altese våågne lij dieve vaarojste. Gosse kaassese bööti idtji maehtieh vaarooj åvteste maeksedh. Bovrebarkijh faalehtin åesiestimmievåågnem gotnesjidh mearan gåetesne minni. Nyjsenæjja vaarojde svïegkesasse bieji jïh gåatan vöölki. Bijlen klaasjenjaamijh spaajhte dokh diekie svihtjin, jïh gaajkh valkesetjoevkesh lin hævvi rööpses. Dïhte lij baenhtsesne. Gosse oksem rïhpesti tellefovne eelki ringkedh. Onne nïejte soptsesti satne lij beetnehbongkem gaavneme. Nyjsenæjja aavone sjïdti.

Analyjse: *(Nuhtjh jïjtse skååremegoerem.)*

1. Transkribeerh soptsesem
2. Vuarjasjimmie soptsesebiehkijste (åejvie- jïh baalteraajesh, «stajjoe»)
3. Vuarjasjimmie reaktoe syntakseste ("+" = reaktoe syntakse, "-" = baaajhtoeh syntakse)
4. Vuarjasjidh magkeres gaatoe soptestimmesne (vuartesjh jïjtse skååremegoerem)
5. Vuarjasjidh prosentebieliem gaatojste soptsestimmesne jïh ratio soptsestimmietsagkesh

Vuarjasjimmiegoere soptsesen biehkijste

Äjvieraaajesh vuarjasjibie goh soptsesen «maadhgierkieh».

Baalteraajesh defineerebe goh «detaljh».

Lissie (stajjoe) ryöknesuvviah goh lissiehtasse jiehtiegijstie, elementijste jallh lissiebaakoijste mah eah soptsesasse govlesovvh.

Äjvie	Säjro	Raajesh soptsesisnie	Klienten vaastoe	Syntakse (+/-)	Soptsestimie-gaatoe
1		Lij gaaloes biejjie rahkan.			
2		Nyjsenæjja sov eevre orre bijlem bovrejarngeve vuejjeji.			
3		D'ihte edtji golme voelph gaskebeajjan utnedh mænngan.			
	1	D'ihte lij dejtje dâajvoehtamme italijen beapmoem jurjiehtidh			
	2	mij lea d'ihte beapmoe maam lea væjkalommes darjodh.			
4		Mearan lij bovsresne			
5		altese beetnehbongke veaskoen sistie gahtji,			
6		men idtji dam vueptesth.			
	3	Altese våagne lij d'ieve vaarojste.			
7		Gosse kaassese bööti idtji maehtieh vaaroj ävteste maeksedh			
	4	Bovrebarkijh faalehtin äesiestimmievåågnem gotnesjidh mearan gåetesne mïnni.			
	5	Nyjsenæjja vaarojde sviegkesasse bieji			
8		J'ih gåetesne mïnni.			
	6	Bijlen klaasenjaamijh spaajhte dohkh diekie svihtjin			
	7	j'ih gaajhkh valkesetjoevkesh lin hævvi rööpses.			
	8	D'ihte lij baenhtsesne.			
9		Gosse oksem rihpesti			
10		tellefovne eelki ringkedh.			
11		Onne n'iejte soptsesti			
12		satne lij beetnehbongkem gaavneme.			
	9	Nyjsenæjja aavone sjïdti.			
13		(Galhkuve)			
Man gellie raajesh soptsesisnie: ___ Äjvieraaajesh ___ Baalte raajesh ___ Lissie ("staajjoe")		Iemie gaatoeh soptsestimmesne: - Revisjovnh - Interjeksjonh - Baakoeh j'ih bieliabaakoeh mubpesth jiehtedh (få gjentakelser uten spenning)	Gahkestimmieplearoeh gaatoeh soptsestimmesne - Baakoeh j'ih bieliabaakoeh mubpesth jiehtedh (gellien aejkien jehtasuvviah sneerremine j'ih sneerremen namhtah) - Guhkiedimmieh - Geerestimmieh		

Soptsesse beetnehbongken bijre

*Ratio= Tsiehkie gaskem iemie gaatoeh soptsestimmesne (N) j'ih gahkestimmieplearoeh gaatoeh soptsestimmesne (S). Jis v.g. 15 N jih 4 S, dellie tsiehkie sjædta 15:4, = 3,75. Veanhtadamme almetje vuhtsije soptsestimievuekine daamtajåbpoe iemie gaatoeh soptsestimmesne åtna, j'ih dan gaavhtan ratioe bijjelen akte.

SÏEJHME – JÏH GAHKESTIMMIEPLEAROEH GAATOEH SOPTSESTIMMESNE
Lohkeme:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Magkeres gaatoe soptsestimmesne / Man gellie
										Baakoeh mubpesth jeehti
										Bieliebaakoeh mubpesth jeehti
										Jiehtegh mubpesth jeehti
										Lissiebaakoeh, vihties jiehtegh jÏh toeverdimmie (interjeksjovnh)
										Staeriedimmieh (revisjovnh)
										Iktedimmie (teleskopeereme)
										Summe iemie gaatoeh soptsestimmesne:
										Baakoeh mubpesth jeehti
										Bieliebaakoeh mubpesth jeehti
										Guhkiedimmieh
										Geerestimmieh
										Summe gahkestimmieplearoe gaatoeh soptsestimmesne:
Àllesth lãhkoe lohkeme baakoeh:					Prosentebielie gaatoeh soptsestimmesne:					Ratio* gaatoe soptsestimmesne:

Soptsesse beetnehbongken bÏjre

*Ratio= Tsiehkie gaskem iemie gaatoeh soptsestimmesne (N) jÏh gahkestimmieplearoe gaatoeh soptsestimmesne (S). Jis v.g. 15 N jÏh 4 S, dellie tsiehkie sjædta 15:4, = 3,75. Veanhtadamme almetje vuhtsije soptsestimmievuekine daamtajãbpoe iemie gaatoeh soptsestimmesne åtna, jÏh dan gaavhtan ratioe bijjelen akte.

SKÅÅREMEGOERE

SÏEJHME – JÏH GAHKESTIMMIEPLEAROEH GAATOEH SOPTSESTIMMESNE

Spontane monologe/dialoge:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Magkeres gaatoe soptsestimmesne / Man gellie
										Baakoeh mubpesth jeehti
										Bieliebaakoeh mubpesth jeehti
										Jiehtegh mubpesth jeehti
										Lissiebaakoeh, vihties jiehtegh jÏh toeverdimmie (interjeksjovnh)
										Staeriedimmieh (revisjovnh)
										Iktedimmie (teleskopeereme)
										Summe iemie gaatoeh soptsestimmesne
										Baakoeh mubpesth jeehti
										Bieliebaakoeh mubpesth jeehti
										Guhkiedimmieh
										Geerestimmieh
										Summe gahkestimmieplearoe gaatoeh soptsestimmesne
Allesth låhkoe lohkeme baakoeh:					Prosentebielie gaatoeh soptsestimmesne:					Ratio* gaatoe soptsestimmesne:

Soptseese beetnehbongken bijre

*Ratio= Tsiehkie gaskem iemie gaatoeh soptsestimmesne (N) jÏh gahkestimmieplearoe gaatoeh soptsestimmesne (S). Jis v.g. 15 N jÏh 4 S, dellie tsiehkie sjædta 15:4, = 3,75. Veanhtadamme almetje vuhtsije soptsestimmievuekine daamtajåbpoe iemie gaatoeh soptsestimmesne åtna, jÏh dan gaavhtan ratioe bijjelen akte.

SKÅAREMEGOERE

SÏEJHME – JÏH GAHKESTIMMIEPLEAROEH GAATOEH SOPTSESTIMMESNE

Vaajestimmie (Soptsesse beetnehbongken bijre, jallh jeatjah soptsese):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Magkeres gaatoe soptsestimmesne / Man gellie
										Baakoeh mubpesth jeehti
										Bieliebaakoeh mubpesth jeehti
										Jiehtegh mubpesth jeehti
										Lissiebaakoe, vihties jiehtegh jih toeverdimmie (interjeksjovnh)
										Staeriedimmieh (revisjovnh)
										Iktedimmie (teleskopeereme)
										Summe iemie gaatoe soptsestimmesne:
										Baakoeh mubpesth jeehti
										Bieliebaakoeh mubpesth jeehti
										Guhkiedimmieh
										Geerestimmieh
										Summe gahkestimmieplearoe gaatoeh soptsestimmesne
Man gellie baakoeh åtnasovvin vaajestimmesne					Prosentebielie gaatoeh soptsestimmesne:					Ratio* gaatoe soptsestimmesne:

Soptsesse beetnehbongken bijre

*Ratio= Tsiehkie gaskem iemie gaatoeh soptsestimmesne (N) jÏh gahkestimmieplearoe
gaatoeh soptsestimmesne (S). Jis v.g. 15 N jÏh 4 S, dellie tsiehkie sjædta
15:4, = 3,75. Veanhtadamme almetje vuhtsije soptsestimmievuekine daamtajåbpoe
iemie gaatoeh soptsestimmesne åtna, jÏh dan gaavhtan ratioe bijjelen akte.